

Təcili press reliz

*****Video və böyük ölçülü şəkilləri bu linkdə əldə etmək olar:**

http://hrwnews.org/distribute/azerbaijan_022912/download.html

Azərbaycan: Şəhərin Gözəlləşdirilməsi Adıyla Minlərlə İnsan Evlərindən Çıxarılıb.

2012 Eurovision Müsiqu Yarışması ərzində bir çoxları məcburən evlərindən çıxarılıb.

(Bakı, 29 Fevral, 2012) – Human Rights Watch təşkilatının bu gün dərc olunan hesabatında qeyd olunur ki, Azərbaycan hökuməti paytaxt Bakıda şəhərin inkişafı layihələrinin icrası məqsədiylə ev sahiblərini məcburi şəkildə evlərindən çıxardaraq onların evlərini uçurmuşdur. 2012 Eurovision Müsiqu Yarışmasının keçiriləcəyi arenanın yaxınlığında yerləşən ərazilərdə yaşayan çoxlu sayda ailələr məcburi şəkildə evlərindən köçürülmüşdür.

“Hər Şeyimi Əlimdən Aldılar: Azərbaycan Paytaxtında Məcburi Köçürülmələr, Mülklərin Qeyri-Qanuni Özgəninkiləşdirilməsi və Sökülməsi” adlı yeni hesabatda Azərbaycanın hökumət qurumlarının Bakının dörd müxtəlif ərazisində bəzən heç bir xəbərdarlıq etmədən və ya gecə yarısında çoxlu sayda ailələri evlərindən çıxarması və qeyri-qanuni olaraq onların mülkiyyətinin zorla özgəninkiləşdirməsi hallarından bəhs olunur. Bu hökumət qurumları evləri uçurduqları zaman bəzi hallarda ev sakinlərin əşyaları içəridə qalmışdır. Sökülən evlərin bir çoxunun şəhərin yaxşı və tərcih olunan ərazilərində yerləşməsinə baxmayaraq, ev sahiblərinə bu mülklər üçün mövcud bazar dəyərinə uyğun olan ədalətli kompensasiyanı ödəməkdən hökumət boyun qaçırılmışdır. Azərbaycan qanunvericiliyinə görə mülklərdən məcburi köçürülmələr baş verdiyi zaman həmin mülklərin bazar dəyəri ilə müvafiq olan kompensasiya ödənilməlidir.

“Azərbaycan hökuməti təkcə evləri yox, həm də insanların həyatını dağıdır. Hökumət məcburi özgəninkiləşdirilmə, sökülmə və köçürülmələrlə bağlı bütün icraatları dərhal dayandırmalı, evlərini itirən və emosional sarsıntı keçirən insanlara kompensasiya ödəməlidir,” deyərək hesabatın müəllifi və Human Rights Watch-un Avropa və Mərkəzi Asiya bölməsinin aparıcı tədqiqatçısı Jane Buchanan bildirir.

Şəhərdə söküntü işlərinin aparılması müxtəlif layihələrin icrası üçün, o cümlədən parklar, yollar, təmtəraqlı yaşayış binaları, ticarət mərkəzi və maşın saxlama qaraçı tikmək məqsədiylə həyata keçirilmişdir.

41 yaşlı riyaziyyat müəlliməsi, iki gənc uşaq anası və tənha qadın olan Arzu Adıgözəlova 29 Oktyabr 2011-ci il tarixdə gec saatlarda Bayraq Meydanı yaxınlığındakı öz evindən heç bir xəbərdarlıq olunmadan hökumət məmurları tərəfindən çıxarılmışdır.

“Ev silkələndiyi üçün mən yuxudan oyandım və ildırım səsinə bənzəyən səs-küy eşitdim. Mən uşaqları götürüb bayıra çıxdım. Mən orada olan rəsmi şəxsə yaxınlaşıb xahiş etdim ki, əşyalarımızı götürmək üçün bizə vaxt versin. O, mənə baxdı və “Yaxşı” dedi, amma elə az keçmədən buldozer sürücüsünə “Uçurdun buranı” göstərişini verdi.

Adıgözəlova qorxu içində öz əşyalarını toplayıb binadan çıxartmağa çalışıb, lakin o, bir çox ev əşyalarını və mebellərini evindən çıxara bilməmişdir.

Bayraq Meydanı ərazisi bu hesabatda bəhs olunan dörd ərazidən biridir. Bu ərazidə son aylarda köçürülmə kampanyasını hökumət daha da sürətləndirmişdir. Bayraq Meydanı 2012 Eurovision Musiqi Yarışmasının keçiriləcəyi müasir, şüşəli arena Bakı Kristal Zalının tikinti ərazisinin yanındadır. “Eurovision” Musiqi Yarışması Avropa və onun ətrafından 56 təmsilçi ölkənin öz musiqi nümunəsini nümayiş etdirdiyi ildə bir dəfə keçirilən televiziya müsabiqəsidir.

Bu musiqi yarışmasının keçən ilki qalibinin Azərbaycan olması və buna görə də 2012-ci ildə müsabiqəyə ev sahibliyinin Azərbaycanın edəcəyinə görə hökumət Bayraq Meydanı yaxınlığında yaşayan sakinlərin evlərindən çıxartması və ərazinin sakinlərdən təmizlənməsi işlərini 2011-ci ilin May ayından daha da sürətləndirmişdir.

“Eurovision Müsəbiqi Yarışması Azərbaycan hökumətinə paytaxt Bakını minlərlə turistə və milyonlarla televiziya izləyicilərinə nümayiş etdirmək üçün yaxşı bir imkan yaradır. Lakin, Azərbaycan hökuməti isə bu yarışmanın keçiriləcəyi yerin bir neçə addımlığında insanları öz evlərindən məcburi çıxarmaqla insan hüquqlarına hörmətsizlik nümayiş etdirir. Bu yarışmaya böyük diqqət və nəzarət olacağından dolayı, hökumətin bu kursunu dəyişmək marağında olmalıdır,” deyər Buchanan bildirir.

Hökumət qurumları Bakıda hər hansı mülkü özgəninkiləşdirmək və uçurtmaq üçün müəyyən etdikdə, sakinlərə adətən ya maliyyə kompensasiyası və ya digər ərazilərdə yerləşdirmə ilə bağlı təkliflər olunur. Lakin, Human Rights Watch təşkilatının müşahidə etdiyi bəzi hallarda bir çox ev sahiblərinə nə maliyyə kompensasiyası, nə də başqa ev təklif olunmuşdur. Yetərsiz kompensasiya təklif olunan və bu təklifləri qəbul etməyən digər ev sahibləri isə öz evlərini tərk etməmişlər. Bəzi hallarda, hökumət məmurları yetərli və ya heç bir xəbərdarlıq olmadan evdə qalan insanları zor gücünə evlərindən çıxartmışlar. Bəzi hallarda, çoxlu sayda polis və digər hökumət rəsmiləri binanın ətrafını əhatəyə alaraq və pilləkənlərə toplaşaraq, zorla evlərə daxil olub insanları oradan çıxartmışlar.

yaşayış binası və evlərin sökülməsindən dərhal əvvəl ya az və ya heç bir xəbərdarlıq etmədən sakinləri Bəzi hallarda, evlərə zorla girib və sakinləri zor gücünə öz evlərindən çıxartmadan əvvəl . Ən azı iki halda, hökumət rəsmiləri heç bir xəbərdarlıq etmədən buldozer və digər maşınlarla gecə yarısı və ya axşamın gec saatlarında əraziyə gəlmiş və sakinlərə evlərini dərhal boşaldılması göstərişi verdikdən sonra aktiv şəkildə evlərin uçurulmasına başlamışdır. Sadalanan bütün bu hallarda, ev sahiblərinin şəxsi və qiymətli əşyalarını götürə bilmələri üçün bir neçə saat və ya daha az vaxtı olub. Human Rights Watch tərəfindən qeydə alınan üç halda müəyyən edilmişdir ki, polis ev sahiblərini polis bölməsinə apararaq orada saxlamış və bu zamanda da onların evləri isə məmurlar tərəfindən sökülmüşdür. Sərbəst buraxıldıqlarından sonra evlərinə dönməyə bu ev sahibləri öz ev əşyalarının dağıntıların altında qaldığını görüblər.

Bəzi hallarda, hökumət rəsmiləri heç bir xəbərdarlıq etmədən buldozer və digər maşınlarla gecə yarısı və ya axşamın gec saatlarında əraziyə gəlmiş və sakinlərə evlərini dərhal boşaldılması göstərişi verdikdən sonra evlərin uçurulmasına başlamışdır.

Bəzi hallarda, söküntülərin aparılmasını qadağan edən mövcud məhkəmə qərarlarını pozaraq və ya söküntüsü planlaşdırılan mülklərlə bağlı davam edən məhkəmə proseslərinə məhəl qoymayaraq məmurlar evlərin söküntüsünü davam etdirmişdir.

Bayraq Meydanı da daxil olmaqla bir çox ərazilərdə hökumət qurumları bu ərazilərə kommunal xidmətləri dayandırmışdır və ya sakinlərin yaşamağa davam etdiyi binaları sökməyə başlamışdır. Bununla hökumət qurumları bu evlərdə yaşamağa davam etməyi qeyri-mümkün edir və sakinləri məcbur edir ki, evlərini tərk etsinlər.

Bir çox ev sahibi Human Rights Watch təşkilatına məlumat vermişdir ki, fəhlələr dam örtüklərini və pəncərələri sökərək bina sakinlərini yağış, qar və soyuqla üz-üzə qoymuşdur. Bayraq meydanı yaxınlığındakı bir binanın su və elektrik təhcizəti 2012-ci ilin yanvar ayında məmurlar tərəfindən dayandırıldıqda, bina sakinləri qarı əridərək su kimi istifadə etməyə məcbur olmuşlar.

“Məcburi köçürülmələr və söküntülər proqramını icra edərkən hökumət ev sahiblərinin və onların ailələrinin ləyaqətini, səhhətini və təhlükəsizliyini açıq şəkildə qulaqardına vurduğunu nümayiş etdirmişdir,” deyərək Buchanan bildirib.

Beynəlxalq hüquq normalarına görə məcburi köçürülmələr fərdlərin, qrupların və ya icmaların müvafiq hüquqi forma və ya digər müdafiə mexanizmlərinə çatımı, təminatı olmadan öz yaşadıkları evlərindən və ya torpaqlarından öz istəklərinə qarşı olaraq daimi və ya müvəqqəti köçürülməsidir. Məcburi özgəninkiləşdirmə və köçürülmələr ancaq müstəsna hallarda və yalnız insanların ümumi rifah halının yüksəldilməsi məqsədiylə və ancaq yerli və beynəlxalq standartlara uyğun olduğu təqdirdə həyata keçirilə bilər.

“Hökumətlər çox məhdud hallarda məcburi dövlət ehtiyacları məqsədiylə mülkləri məcburi özgəninkiləşdirə bilər. Ancaq Bakıda hökumətin icra etdiyi proqram yerli və beynəlxalq hüquq normalarını pozur: hökumət ciddi sayda ev sahiblərini məcburən və bir çox hallarda tamamilə əhəmiyyətsiz və lazımsız məqsədlərlə evlərindən çıxardır,” Buchanan bildirib.

Tədqiqat dövründə Human Rights Watch təşkilatı Bayraq Meydanı ərazisində inşaata aparılan yol və park tikintisi məqsədiylə orada baş verən məcburi özgəninkiləşdirilmə, sökülmə və köçürülmə halları ilə əlaqədar 2012 Eurovision Musiqi Yarışmasını idarə edən Avropa Yayım Birliyi ilə əlaqə saxlamışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, ərazidə qurulan bu yol və park yarışma pərəstişkarları üçün Bayraq Meydanı ərazisindən müsabiqənin keçiriləcəyi Bakı Kristal Zalına daxil olmaq üçün giriş qapısı rolunu oynayacaq. Yarışmanın qeyri-siyasi xarakterli olduğunu və ərazidəki tikintilərin yarışma ilə əlaqədar olmadığı haqda hökumətin arqumentini əsas gətirən Avropa Yayım Birliyi özünü bu məsələlərdən aralıda saxlamağa üstünlük vermişdir.

Human Rights Watch təşkilatı bildirir ki, Avropa Yayım Birliyi filial üzvləri Bakı Kristal Zalı ətrafında aparılan məcburi özgəninkiləşdirmə, köçürmə və söküntülərlə əlaqədar edilən şikayətlərin ədalətli və şəffaf əsaslarla təmin edilməsi üçün Azərbaycanın hökumət qurumlarına təzyiqli göstərməsini Eurovision Referens Qrupu da daxil olmaqla Avropa Yayım Birliyindən tələb etməlidir.

Azərbaycanın beynəlxalq tərəfdaşları, o cümlədən əsas hökumətlər və çoxtərəfli inkişaf bankları mülklərin məcburi özününküləşdirilməsi və məcburi köçürülmələr ilə bağlı Azərbaycan hökumətinin apardığı kampanyanın dayandırılmasını və gələcəkdə baş verəcək halların yerli və beynəlxalq qanunlara hörmət əsasında olacağını təkid etməlidirlər.

Ev sahiblərinin və sakinlərin şikayətini araşdırmaq üçün və eləcə də, evlərini və öz əşyalarını itirən insanlara hökumətin təklif etdiyi kompensasiyanın yenidən qiymətləndirilməsi məqsədiylə təcili olaraq ədalətli və şəffaf mexanizm yaradılması haqda da Azərbaycanın beynəlxalq tərəfdaşları hökumətə müraciət etməlidirlər.

“Evlərdən məcburi çıxarılma hallarının Eurovision yarışması ilə bağlı olmadığını Eurovision və Azərbaycan hökuməti iddia edə bilər. Lakin, əgər hökumət uğurlu bir müsabiqə tədbiri görmək istəyirsə, o zaman yarışmanın keçiriləcəyi ərazidə davam edən insan hüquqları pozuntularına son qoymalıdır. Bu ərazinin yaxınlıqda yaşayan insanları öz evlərindən çölə atmaq müsabiqənin üzərinə kölgə salır,” deyər Buchanan bildirib.

“Hər Şeyimi Əlimdən Aldılar: Azərbaycan Paytaxtında Məcburi Köçürülmələr, Mülklərin Qeyri-Qanuni Özgəninküləşdirilməsi və Sökülməsi” adlı hesabatı bu linkdə əldə etmək olar: <https://admin.hrw.org/sites/default/files/reports/azerbaijan0312azsumreccs.pdf>

Human Rights Watch təşkilatının Azərbaycanla bağlı digər hesabatları üçün bu linkə daxil olun: <http://www.hrw.org/en/europecentral-asia/azerbaijan>